

характер та залежать від культурно-соціального середовища індивіда, його психофізіологічних особливостей [1]. Однією з необхідних складових успішної комунікативної діяльності особистості постає її вміння гнучко користуватися як вербальним, так і невербальним кодом в умовах зміни комунікативного оточення.

Джерела та література

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики / Ф. С. Бацевич. – К. : ВЦ «Академія», 2004. – 344 с.
2. Дармороз Г. А. Дискурс у міжкультурній комунікації: вербальні та невербальні засоби спілкування [Електронний ресурс] / Г. А. Дармороз // Актуальні питання філології: зб. наук. пр. – 2012. – Вип.4. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Arfil/2012_4/Darmoroz.pdf
3. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації/ Г. Г. Почепцов. – М. : «Рефл-бук», К.: Ваклер, 2001. – 656 с.
4. Рюкле Хорст. Ваше тайное оружие в общении: мимика, жест, движение/ Хорст Рюкле. – М.: Интерэксперт: М.: Инфра, 1996. – 227 с.
5. Садохин А.П. Введение в теорию межкультурной коммуникации/ А. П. Садохин. – М. : Высшая школа, 2005. – 310 с.
6. Сорокин Ю.А. Человек говорящий в его модусах и отношениях / Ю.А. Сорокин // Массовая культура на рубеже XX – XXI веков: Человек и его дискурс: Сб. науч. тр. – М. : Азбуковник, 2003. – С. 7–23.

Володимир Мартинюк
м. Полтава

ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ТА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ

В умовах сьогодення прослідковується тенденція до підвищення попиту на інформацію, а значить, і на комунікації, що зумовлюється діловими зв'язками, обмінами, глобалізацією конкуренції тощо. Потужною тенденцією сучасних процесів в українському суспільстві є інтенсивне розповсюдження інформаційних технологій і перетворення інформації на рушійну силу його розвитку.

Вітчизняні науковці, аналізуючи наявні підходи й точки зору, розглядають інформаційні технології як базу забезпечення існування людства і вважають, що темпи технологічного прогресу залежать від того, наскільки широко доступні для членів суспільства знання і на скільки люди можуть ділитися ними, тобто від рівня розвитку технології опрацювання інформації [1; 3].

Наукові дослідження свідчать про поступове ствердження в українському суспільстві принципів, ціннісних орієнтацій, норм, котрі є характерними для інформаційного суспільства. Автори, які вивчають цю проблему, визначають гуманістичні принципи інформаційного суспільства, які є основою формування нормативно-ціннісної системи: – свобода особи та забезпечення її гідності; – гармонійне поєднання її духовного та матеріального багатства, коли духовне стає підґрунтям для утримання егоїстичних та антигуманних виявів; – милосердя та людинолюбство; – честь

та чесність; – створення нової ідеології, що базується на поєднанні філософії, наукового, художнього, морального, правового, політичного, економічного та екологічного знання; – різноманіття етнічних культур та ін. [2].

На переконання Горлинського В.В., інформаційне суспільство слід розглядати не як феномен, який є абсолютним відносно розвитку суспільства, що визначив нові цінності, а як його етап, що означив нові критерії в ієрархії вже існуючих цінностей суспільства, не відмітаючи ролі матеріального виробництва та його цінностей. Характерною рисою даного етапу розвитку суспільства є посилення ролі знання, що набуває інформаційного характеру і нових відповідних якостей. Знання, коли вони мають практичний характер, можливість їх використання в житті людини, завжди набувають статус цінності [1].

Негативами, які породжуються розвитком інформаційних технологій, на думку дослідників, є можливість їх використання як засобу інформаційної та психотропної боротьби, ідеологічного насильства, через вплив засобів масової інформації на суспільну свідомість громадян, можливість витіснення моральних основ українського суспільства за допомогою мережі Інтернету, поступова заміна реального емоційного життя і людського спілкування віртуальною реальністю, що спричиняє неадекватні дії людини.

Таким чином, урахування можливих наслідків використання нових інформаційних технологій дозволяє сформулювати особистісні якості людини інформаційної сфери діяльності, які поступово набувають характеру соціально-моральних норм цієї сфери. Це комунікабельність, мобільність, толерантність, активність, постійний пошук нових знань, готовність їх засвоєння і застосування, варіативність мислення, передбачення наслідків діяльності, етичність використання інформації, комп'ютерна грамотність, самоконтроль, морально-психологічна стійкість.

Найважливішою умовою виключення негативних наслідків застосування новітніх інформаційних технологій є моральна складова особистості, що базується на загальнолюдських гуманістичних цінностях, ефективна система контролю і санкцій, а також застосування інших регуляторів системи соціально-моральної регуляції суспільства.

Джерела та література

1. Горлинський В.В. Філософія безпеки і сталого людського розвитку: ціннісний вимір: монографія / В. В. Горлинський. – Київ : ПАРАПАН, 2011. – 378 с.
2. Новіков Б.В. Гуманізм, духовність в сучасному інформаційному суспільстві / Б.В. Новіков // Вісник Національного технічного університету України «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка. :Зб. наук. праць. – К. :ІВЦ «Політехніка», 2001. – №1. – С. 7 – 14.
3. Філіпова Л. Морально-етичні заходи запобігання інформаційній небезпеці в Інтернеті / Л. Філіпова // Вісник Книжкової палати. – 2013. – № 3. – С. 1–3.